

H.C. ANDERSEN
FESTIVALS
August · Odense

REJSEN GENNEM LIVET

LÆRERVEJLEDNING

Undervisningsmateriale til **Musicalen Margrethe**

Dette undervisningsmateriale er udarbejdet af Compass Consulting for H.C. Andersen Festivals. Materialet er beregnet til anvendelse i forbindelse med Musicalen Margrethe, som er skabt i co-produktion med Mikkel Rønnow Musicals.

Materialet må frit anvendes til undervisningsbrug. Materialet må ikke ændres eller videresælges uden forudgående skriftlig godkendelse fra H.C. Andersen Festivals.

Udarbejdet med støtte fra Sydbank Fonden.

H.C. Andersen Festivals 2023

Foto: Camilla Winther

Intro

Følgende materiale er udviklet i forbindelse med H.C. Andersen Festivals 2023, som afvikles i Odense. Under festivalen opføres musicalen Margrethe, som en hyldest til H. M. Dronningen, i anledningen af hendes 50 år som regent. Materialet er tiltænkt skoleelever, der skal se forestillingen og er henvendt et fagligt niveau tilsvarende udskoling eller ungdomsuddannelser. Det er ikke et krav, at eleverne har set musicalen, men det anbefales på det kraftigste at se musicalen i forbindelse med anvendelsen af materialet for at få det optimale udbytte.

Typer af materialer

Basismaterialet i dette undervisningsmateriale er udviklet til almen anvendelse i overensstemmelse med folkeskolens formål, mens ekstramaterialet er mere specifikt udviklet til folkeskolefaget historie. Under afsnittet 'Sådan anvender du materialet' i passagen 'Anvendelse i dansk og historie' vil der fremgå forslag til, hvordan dele af materialet kan anvendes mere fagfagligt i både dansk og historie. Denne lærervejledning vil derfor primært fokusere på anvendelsen af basismaterialet.

Basismaterialet omfatter

- 2 faglige tekster: 'Musicalen Margrethe' og 'Margrethe – regenten og mennesket'
- 3 elevark: 'De mange døre', 'De mange valg' og 'Musikken tager over, hvor ord ikke rækker'
- Denne lærervejledning

Ekstramateriale til historiefaget

Der er udviklet en ekstra fagtekst til anvendelse i historiefaget.

- 1 faglig tekst: 'En tidslomme i fortællingen'

OBS på emner i musicalen og basismaterialet

Vær opmærksom på at arbejdet med materialet potentielt kan indeholde både dybe, personlige og følsomme emner. I materialet skal eleverne arbejde med nogle af de valg, de står overfor netop nu, og blive klogere på disse valg, og hvordan de kan håndtere dem. Herved kan arbejdet med materialet blive meget personligt, hvorfor det kan være nødvendigt at hjælpe nogle elever med at vælge de emner, de skal arbejde med, for bedst at sikre en god oplevelse med materialet. Emnerne i materialet relaterer sig fx til emner fra musicalen, så som bearbejdning af sorg, karrierevalg, pligt og skæbne, kærlighed, at forfølge sine drømme, at have et kald, at blive givet et ansvar og at tage ansvar, men er ikke begrænset hertil, da det netop er elevernes egne valg, der arbejdes med i materialet.

Formål

Basismaterialet arbejder ikke direkte med ét fagområde, men mere alment med Folkeskolens Formålsparagraf og herunder særligt paragraf 1 stk. 2:

"Folkeskolen skal udvikle arbejdsmetoder og skabe rammer for oplevelse, fordybelse og virkelyst, så eleverne udvikler erkendelse og fantasi, og får tillid til egne muligheder og baggrund for at tage stilling og handle."
(Kilde: Folkeskoleloven)

Formålet hermed er, at eleverne kan reflektere over egne valg, og forhåbentligt blive bedre rustet til at træffe valg i deres liv, på baggrund af undersøgelse, refleksion og aktiv stillingtagen. Dette gøres ved, at eleverne både oplever, hvordan Dronning Margrethe i musicalen træffer valg om nogle af livets store beslutninger, men også selv aktivt arbejder med at tage stilling til de valg, de står overfor netop nu i deres ungdom.

Varighed og organisering

Arbejdet med basismaterialet strækker sig over flere undervisningsgange og kan fx anvendes med følgende opdeling:

1. undervisningsgang - Forberedelse før musicalen (10-45 min)

Anvend fagteksten 'Musicalen Margrethe'. Suppler evt. med tekster fra filmcentralen. Du finder henvisninger hertil under afsnittet 'Sådan anvender du materialet'.

2. undervisningsgang - Se musical Margrethe (2 timer og 55 min. Inkl. pause)

3. undervisningsgang - Efterarbejde med musicalen (2x45 min)

Anvend fagteksten 'Margrethe – Regenten og mennesket' og de tilhørende elevark 'De mange døre' og 'De mange valg'.

4. undervisningsgang - Færdiggørelse af arbejdet samt præsentationer (2x45 min)

Eleverne færdiggør arbejdet med dørene, vælger musik til døren og laver præsentationer i mindre grupper. Anvend elevarket 'Musikken tager over, hvor ord ikke rækker'.

Sådan anvender du materialet

1. Undervisningsgang – Forberedelse før musicalen

Inden musicalen anbefales det, at eleverne læser fagteksten "Musicalen Margrethe". Fagteksten er suppleret med billeder og har til formål at give eleverne forståelse for musicalgenrerne, hvordan musicalen Margrethe er opstået og give dem en forsmag på de stemningsgivende virkemidler, som musicalen anvender.

Bed eleverne læse teksten, inden de ser musicalen, evt. som en hjemmelektie. Som supplement til denne tekst kan eleverne evt. også læse tre fagtekster om musicalgenren på filmcentralens hjemmeside. Her kan teksterne 'Musical', 'Genreanalyse af musicalen' og 'Musicalens undergenrer' anvendes til at give eleverne en bedre og bredere forståelse for musicalgenrerne, inden de ser musicalen Margrethe.

2. Undervisningsgang - Under musicalen

Under musicalen skal eleverne reflektere over hvilke valg, de står overfor netop nu. Deres valg behøver ikke at være, og er formegentligt heller ikke, de samme som dem, Dronning Margrethe står overfor i musicalen, men måske temaerne i musicalen kan være med til at synliggøre eller fremhæve aktuelle valg, som eleverne står overfor. Det kan fx være valg indenfor karriere, kærlighed, bearbejdning af sorg, at få og tage ansvar, følge en drøm eller et kald og håndtere forventningens pres - hvad enten det kommer fra én selv eller andre. Elevernes aktuelle valg skal bruges i det efterfølgende arbejde, når de kommer tilbage på skolen. Giv derfor eleverne 10 minutter efter forestillingen eller i pausen til at notere deres refleksioner over aktuelle valg ned. Bed dem ligeledes notere ned hvad i musicalen, der fik dem til at reflektere over dette valg – var det musikken, teksterne, replikkerne, kulisserne, kostumerne, udseendet på skuespillerne eller andet?

3. Undervisningsgang – Efterarbejde med musicalen

Når I kommer tilbage på skolen, begynder det egentlige arbejde med materialet.

1. Læsning af fagtekst

Eleverne starter med at genlæse de eksempler på valg, de står overfor netop nu, som de skrev ned under/efter musicalen. Eleverne kan evt. supplere eller ændre i valgene. Herefter læser de fagteksten 'Margrethe – regenten og mennesket'. Mens eleverne læser teksten, skal de overstrege de passager, der omtaler musicalens virkemidler, som kan fremhæve følelser og suspense i musicalen. Dette kan fx være research af citater og historiske begivenheder, valg af kulisser, kostumer og scenografien, skildring af

følelser og reaktioner samt valg af musikgenre og sangtekster. Formålet med denne opgave er at starte en tankestrøm hos eleverne om, hvordan man kan udtrykke følelser med mere end blot ord. Dette får de brug for i det videre arbejde.

2. Dekorering af døre

Herefter anvendes elevarket 'De mange døre', hvor eleverne skal dekorere dørene på elevarket med farver, tegninger, collage eller andet, som kan rammesætte, hvordan de har det med det valg, der ligger bag den. Opgaven har til formål at skærpe elevernes opmærksomhed på de følelser, de forbinder med deres aktuelle valg. Eleverne kan dekorere så mange døre, de ønsker. Eleverne opfordres til at tænkte over, hvordan virkemidlerne fra musicalen kan anvendes til at fremhæve følelserne, de forbinder med døren, uden brug af ord. Hertil kan de både anvende konkrete scener fra musicalen eller deres overstregninger i fagteksten 'Margrethe – regenten og mennesket'. Virkemidlerne kan fx være valget af dørens udseende, som kan signalere tidsperioder, steder eller begivenheder. Det kan ligeledes være kropssproget på personer, der indtegnes på døren, kostumevalg, eller placering af mennesker og genstande, der skal dekorere døren, lige som man ville gøre det med kulisser. Desuden kan det være farvevalget, der signalerer bestemte følelser eller stemninger og meget mere.

OBS: bed eleverne medbringe farver til denne undervisningsgang og hav evt. magasiner, limstifter og sakse klar til undervisningen, hvis eleverne ønsker at anvende collage til dekorering af dørene.

4. Undervisningsgang – Færdiggørelse af arbejde samt præsentationer

1. Undersøg dørene

Anvend elevarket 'De mange valg' til denne del. Eleverne skal undersøge en eller flere af deres dekorede døre nærmere. Når eleverne har valgt hvilken dør, de vil starte med at undersøge, skal de anvende teknikken 'nonstopskrivning' til at skrive alle de tanker, de har om døren, ned. Til opgaven kan både papir og blyant, computer eller mobiltelefon anvendes.

Metoden går ud på, at eleverne i 5 minutter skriver alle de tanker ned, de har om døren – både positive og negative. Tankerne kan både være opstået under dekoreringen af døren eller under de 5 minutters skrivning. Formålet med opgaven er at åbne op for underliggende tanker, som eleverne måske har om døren og det valg, der ligger bag den. Dette vil forhåbentligt gøre det nemmere for eleverne at besvare de efterfølgende spørgsmål omkring døren. Når eleverne har svaret på de efterfølgende spørgsmål, som fremgår af elevarket, skal de vælge, om de vil undersøge andre døre eller vælge den dør, de netop har undersøgt, til det videre arbejde.

2. Musikken tager over, hvor ord ikke rækker

Anvend elevarket 'Musikken tager over, hvor ord ikke rækker'. Eleverne vælger nu et stykke musik, de synes passer til den dør, de har valgt at arbejde videre med, og det valg, der ligger bag. Igen kan eleverne tænke tilbage på hvilke typer af musik, der blev anvendt i musicalen og hvilke følelser, musikken blev relateret til. Var det lyse eller dybe toner? Var melodien munter eller alvorlig? Hvilken sangtekst blev musikken understøttet af? Skal teksten være på dansk eller på engelsk? Lad eleverne bruge tiden til at lytte til forskellige stykker musik eller sange.

OBS: bed eleverne medbringe høretelefoner til denne opgave eller have nogle klar, som eleverne kan anvende, så de ikke forstyrrer hinanden.

3. Evaluering

Afslutningsvist går eleverne sammen i mindre grupper og præsenterer for hinanden. Det løbende arbejde med materialet er primært til gavn og udvikling af den enkelte elev, men afslutningsvis præsenteres arbejdet hermed, ganske kort, i mindre grupper. Eleverne præsenterer deres dør, forklarer hvilket valg, der ligger bag den, og afspiller musikken, de har valgt til døren. Bagefter kan de fortælle om nogle af de tanker og refleksioner, de fik i arbejdet med døren, hvis de har lyst. Lad evt. eleverne få 5-10 minutter alene, hvor de kan forberede præsentationen og gennemgå punkterne, der skal indgå heri. Disse fremgår af elevarket 'Musikken tager over, hvor ord ikke rækker'.

OBS: Selv om det er en kort og mere overfladisk præsentation, eleverne skal lave, skal du som lærer

stadig være opmærksom på, at nogle elever kan have valgt at undersøge ømtålelige emner. Mærk derfor an på din elevgruppe og den enkelte elev, om de har brug for at trække sig fra øvelsen, og sørg for jævnligt at tjekke ind ved alle grupperne. Sæt også gerne eleverne sammen i grupper, de er komfortable med, for bedst muligt at sikre en god oplevelse for alle.

Afslut forløbet i plenum ved at spørge eleverne, om de er blevet klogere på de valg, de står overfor, eller om de er blevet klogere på, hvordan de kan tackle disse valg i fremtiden. Lad eleverne dele deres oplevelser og erfaringer med hinanden, fx hvilke dele, der virkede eller ikke virkede for dem, og hvorfor. Formålet er her, at eleverne i højere grad reflekterer over de værktøjer, de er blevet præsenteret for, frem for de konkrete emner de har arbejdet med.

Anvendelse i dansk og historie

Forslag til anvendelse i dansk:

I danskfaget kan der arbejdes videre med basismaterialet med særligt fokus på forskellige færdigheds- og vidensområder indenfor kompetenceområderne *fremstilling* og *kommunikation*, samt i arbejdet med H.C. Andersen og kanonlisten. Nedenfor gives inspiration til det videre arbejde hermed.

Anvend fx materialet indenfor kompetence- og færdigheds- og vidensområderne:

Fremstilling: Planlægning, forberedelse og fremstilling

Kommunikation: Dialog samt krop og drama.

Efter arbejdet med basismaterialet kan eleverne planlægge og opføre en af gruppemedlemmernes valg som en musical. Alt efter omfanget på opgaven kan en eller flere af de fremhævede færdigheds- og vidensområder og tilhørende mål anvendes. Fx kan eleverne planlægge musicalen, de kan indhente informationer om valget, de skal opføre, hos den pågældende elev. De kan have fokus på genre og stilarter i musicalen, og hvordan det kommer til udtryk gennem sprogbrug og kropssprog under opvisningen og meget mere. Her vil det være oplagt, at grupperne anvender den enkelte elevs arbejde med basismaterialet som udgangspunkt for den musical, de skal udvikle og opføre.

OBS: Denne opgave kræver, at der er en fra gruppen, der er komfortabel med at fremstille sit valg bag døren for resten af klassen. Er dette ikke tilfældet, kan eleverne i stedet opføre en fiktiv scene fra en fiktiv musical med fokus på at fremhæve genretækkene og virkemidler, som anvendes i musicals.

Evaluerings: evalueringen af forløbet vil variere, alt efter hvilket fagligt fokus, der er valgt. Dog bør evalueringen altid tage udgangspunkt i de opstillede faglige mål for undervisningen.

Anvend fx materialet som led i arbejdet med kanonlisten og H.C. Andersen.

Musicalen er en del af H.C. Andersen Festivals' program, og der er flere tråde at trække mellem H. M. Dronningen og H.C. Andersen. Deres primære forbindelse har været deres respektive kunstneriske kald, ligesom der også har været en gensidig inspiration mellem Kongehuset og H.C. Andersen. H. M. Dronningen har ad flere omgange arbejdet med sin kreative udfoldelse i fortolkninger af netop H.C. Andersens værker, lige som H.C. Andersen var stor beundrer af Kongehuset og livet igennem havde et nært forhold til den kongelige familie.

Et oplagt videre arbejde med materialet kunne derfor være at undersøge krydsfeltet mellem H. M. Dronningen og Andersens kunstneriske udfoldelser. Dette kunne fx være ved at se filmatiseringerne af Andersens 'De vilde svaner' eller 'Snedronningen' på filmcentralen, hvor H. M. Dronningen har bidraget med både ideer, lagt stemme til samt udvikler kulisser og decoupage til filmene.

Evaluerings: evalueringen af forløbet vil variere, alt efter hvilket fagligt fokus, der vælges for det videre arbejde med H. M. Dronningens møde med Andersens værker. Dog bør evalueringen altid tage udgangspunkt i de opstillede faglige mål for undervisningen.

Forslag til anvendelse i historie:

I historie kan den ekstra fagtekst 'En tidslomme i fortællingen' anvendes i kombination med nedslag i musicalen til at arbejde mere fokuseret med forskellige færdigheds- og vidensområder indenfor kompetenceområdet kronologi og sammenhæng. Nedenstående giver inspiration til det videre arbejde hermed.

Anvend fx materialet indenfor kompetence- og færdigheds- og vidensområderne:

Kronologi og sammenhæng: Kronologi, brud og kontinuitet.

Under musicalen:

Bed eleverne notere ikoniske og historiske perioder eller begivenheder ned undervejs. Særligt i de første minutter af musicalen og lige efter pausen vil de blive præsenteret for masser af historiske perioder, citater og begivenheder, som de kan undersøge videre, når de er tilbage på skolen.

Efter musicalen:

Eleverne kan med udgangspunkt i fagteksten 'En tidslomme i fortællingen' og de ikoniske og historiske nedslag fra musicalen lave en tidslinje med historiske højdepunkter og deres relation til hinanden for perioden 1940-2022. Da musicalen ikke opføres kronologisk, skal eleverne med stor sandsynlighed undersøge nogle af nedslagene fra musicalen, for at finde ud af hvor på tidslinjen, den historiske begivenhed hører til. Har eleverne brug for støtte til opgaven, kan en grov tidslinje over begivenheder fra musicalen findes på www.margrethe-musical.dk, under fanen 'om forestillingen'. Nogle konkrete begivenheder der nævnes i musicalen, som ikke fremgår i fagteksten, er fx; Vietnam krigen, Kong Konstantin 2. og det Græske oberstkup, ungdomsoprøret, økonomiske krisetider, lovforslaget om fri abort, kvindeoprør.

Evaluering: evalueringen af forløbet kan tage udgangspunkt i den udviklede tidslinje. Eleverne kan her i mindre grupper præsentere deres tidslinjer for hinanden og argumentere for placeringen på tidslinjen med udgangspunkt i den historiske udvikling og sammenhæng herimellem. Evalueringen kan også foretages på klassen, hvor elevernes bud tilsammen danner en fælles tidslinje på tavlen.

Ekstra

Anvend fx materialet indenfor kompetence- og færdigheds- og vidensområderne:

Kronologi og sammenhæng: Det lokale, regionale og globale.

Ønskes det, kan eleverne herefter fortsætte en mere fokuseret undersøgelse af, hvordan udvalgte af de historiske højdepunkter på tidslinjen har påvirkning på hinanden både nationalt og internationalt. Dette kunne fx fremhæves gennem de tidstypiske træk for udvalgte perioder på tidslinjen med udgangspunkt i fx tendenser i påklædning, frisure, musikgenre, specifikke sange eller bands. Historiske, mindeværdige eller tragiske begivenheder, samfundstendenser eller globale påvirkninger og forandringer, så som økonomiske tilstande. Analyse af Dronningens nytårstaler gennem årenes løb og argumentation for, hvorfor netop disse nedslag er fremhævet for det forgangene år mv. Det kan fx være ved, at eleverne i grupper fremhæver, hvad der er typisk for en bestemt tidsperiode, og hvad der har påvirket perioden, med udgangspunkt i nogle af de oplistede eksempler. Fx var tøjmoden i og efter krigstiden stærkt påvirket af de manglende ressourcer og andre formål, tøjet skulle opfylde. På samme måde kan sangtekster også fremhæve tendenser og problemer i samtiden, som af eleverne kan udpeges og relateres til historiske begivenheder for perioden. Disse forslag anvendes for at give eleverne en forståelse for tidsperioden og levevilkårene for perioden, og hvordan historiske begivenheder har indflydelse herpå.

Evaluering: evalueringen af forløbet kan ske med udgangspunkt i de enkelte historiske nedslag, eleverne undersøger, og hvordan de har haft påvirkning nationalt, internationalt eller begge dele. Evalueringen kan med fordel ske i plenum, hvor eleverne kan sætte deres begivenhed ind på en fælles tidslinje på tavlen.